

Læreplan i Vg3 fiske og fangst

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 6. mai 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 fiske og fangst handler om høsting av marine ressurser ved bruk av ulike fartøyer og driftsformer. Faget skal gi lærlingen kompetanse i fangsting, oppbygging og bruk av redskaper og håndtering av fangst om bord. Vg3 fiske og fangst skal også forberede lærlingene til å forsyne samfunnet med sjømat av høy kvalitet. Videre skal faget utvikle kompetanse knyttet til etikk, sikkerhet og kvalitet som fiskerinæringen etterspør.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 fiske og fangst skal bidra til å utvikle kritisk tenking og etisk bevissthet, som er nødvendig for å drive fiske og fangst i et langsiktig og bærekraftig perspektiv. Faget skal danne grunnlag for engasjement og skaperglede og bidra til innovasjon og næringsutvikling. Faget skal også gi lærlingen sosial læring og utvikling og bidra til å utvikle et trygt og inkluderende arbeidsmiljø om bord. Videre skal faget bidra til å gi kunnskap om arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter og om betydningen av trepartssamarbeidet, der arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter jobber sammen for å utvikle et bedre arbeidsliv.

Kjerneelementer

Fartøyer og fiskeredskaper

Kjerneelementet fartøyer og fiskeredskaper handler om fangsting, drift av fiskefartøyer og fartøyet som arbeidsplass i forskjellige arbeidssituasjoner. Videre handler det om bruk og vedlikehold av fiskeredskaper og utstyr, og om ulike fiskerier og reguleringer med vekt på miljøkrav og bærekraftig forvaltning.

Råstoff og kvalitet

Kjerneelementet råstoff og kvalitet handler om førstehåndsbehandling og levering av sjømat og om gjeldende kvalitetsstandarder og krav til dyrevelferd knyttet til dette. Kjerneelementet dreier seg også om håndlag og rutiner i arbeidet med råstoffet om bord og om hvordan arbeid med råstoffet påvirker resultat og økonomi.

Sikkerhet, etikk og samarbeid i fiskeryrket

Kjerneelementet sikkerhet, etikk og samarbeid i fiskeryrket handler om å drive fiskefartøy i samsvar med gjeldende regelverk, etiske standarder og i samarbeid med andre. Kjerneelementet omfatter arbeid under varierende

værforhold, med skiftende arbeidstid og med krav til fleksibilitet og selvstendighet. Videre omfatter det rettighetene og pliktene til fiskere når det gjelder arbeidsforholdene om bord. Kjerneelementet handler også om risikovurdering, sikkerhetsstyring og miljøtiltak.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I vg3 fiske og fangst handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å høste marine ressurser på en bærekraftig måte og å vurdere konsekvenser av ulike driftsformer og beskatning av ulike arter og bestander. Det handler også om hvordan tilgjengelig teknologi kan bidra til drift som ivaretar marine økosystemer.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 fiske og fangst innebærer å forklare og begrunne arbeidsprosesser om bord på et fiskefartøy og å diskutere ulike forslag og løsninger. Videre innebærer det å forklare og beskrive prosesser og produkter og å bruke fagspråk i drøfting og refleksjon over faglige emner. Det innebærer også å tilpasse kommunikasjon til mottaker og formål og å kommunisere gjennom maritim radio.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 fiske og fangst innebærer å rapportere og dokumentere ulike arbeidsoperasjoner, gjennomføre risikovurdering og utføre avviksrapportering om bord på et fiskefartøy. Det innebærer også digital kommunikasjon og informasjonsutveksling og å rapportere og melde inn fangst. Det innebærer videre å utforske og reflektere over faglige emner og å tilpasse faglige tekster til mottaker og formål.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 fiske og fangst innebærer å bruke og vurdere informasjon i bruksanvisninger, beredskapsplaner, brann- og sikkerhetsplaner, risikovurderinger og sikkerhetsdatablad om bord på et fiskefartøy. Videre innebærer det å finne fram i og bruke gjeldende regelverk og reguleringer. Det innebærer også å hente inn meteorologiske observasjoner for planlegging av fiske.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 fiske og fangst innebærer å anslå mengde og snittvekt av fangst. Videre innebærer det å gjøre overslag og regne ut masketørrelse, lengde, areal og volum i forbindelse med vedlikehold og reparasjon av fiskeredskaper. Det innebærer også å gjøre utregninger til navigasjon, stabilitet og å gjøre overslag av fangstverdi og lott. Videre innebærer det å gjøre målinger og å sette opp og tolke tabeller, diagrammer og enkel statistikk.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 fiske og fangst innebærer å formidle, presentere, kalkulere, hente inn og utveksle informasjon digitalt. Det innebærer å bruke digitale instrumenter til fiskeleting, fangsting, måling, kartlegging og kommunikasjon og å bruke elektroniske kart til navigasjon. Det innebærer også å utvikle etisk bevissthet og å vise digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 fiske og fangst

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere fiske og fangst på fartøy i tråd med gjeldende regelverk
- gjennomføre førstehåndshåndtering, behandling og oppbevaring av fangst om bord som sikrer råstoffkvaliteten i henhold til gjeldende regelverk
- levere sjømatprodukter til landanlegg etter gjeldende kvalitetsforskrifter og markedskrav
- vurdere og gjennomføre vedlikehold og reparasjon av fiskeredskaper
- bruke sikkerhetsstyringssystem, vurdere risiko og ivareta helse og sikkerhet om bord etter gjeldende regelverk
- gjennomføre arbeid slik at fysisk helse blir ivaretatt, og vurdere om arbeidet kan forbedres med hensyn til ergonomi
- følge prosedyrer i beredskaps- og nødssituasjoner, vurdere situasjonen og bruke brann- og redningsutstyr
- forebygge og begrense forurensning i tråd med nasjonalt og internasjonalt regelverk, og reflektere over hvordan driften av eget fartøy påvirker miljøet
- planlegge og gjennomføre lasting og lossing, og vurdere hvordan dette påvirker stabiliteten til fartøyet

- bruke ISPS-koden ved anløp til havner som krever det
- registrere og rapportere avvik i samsvar med vedlikeholds- og sikkerhetsstyringssystemer og forklare hvordan et slikt system kan bidra til å effektivisere driften
- bruke og følge veiledninger og retningslinjer for oppbevaring og merking av kjemikalier og helseskadelige stoffer
- merke og sikre last i tråd med gjeldende regelverk
- rapportere og dokumentere arbeidsoppgaver på engelsk og norsk
- gjennomføre vakthold og utkikkstjeneste i samsvar med instruks, og ta imot rorkommando på norsk og engelsk
- gjøre rede for og ta hensyn til driftsbegrensninger på bakgrunn av meteorologiske observasjoner og værmeldinger, og vurdere hvordan vær og vind kan påvirke sikkerhet til mannskap, fartøy og last
- gjøre rede for sammenhenger mellom omsetning, fangstinntekter, lott og hyreoppgjør
- bruke dekkstutyr, maskiner, instrumenter og redskaper på fartøy i tråd med gjeldende regelverk
- gjennomføre og dokumentere daglig ettersyn og vedlikehold av fartøy og utstyr i tråd med vedlikeholdssystemet på fartøyet
- bruke navigasjonsinstrumenter og navigasjonshjelpemidler for å planlegge, gjennomføre og vurdere sikker seilas
- bruke fortøynings- og ankringsutstyr, og vurdere tilstanden på utstyret
- kommunisere med maritim radio på norsk og engelsk etter gjeldende regelverk
- utøve fiske og fangst på en bærekraftig måte i tråd med miljøkrav og drøfte konsekvensene av overbeskatning
- bruke metoder for seleksjon og fangstbegrensning med ulike redskaper, og vurdere effekten av disse metodene
- gjennomføre hygiene og renhold om bord på aktuelt fartøy etter gjeldende regelverk, standarder og kvalitetssystemer
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet i faget, og gjøre rede for arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 fiske og fangst når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 fiske og fangst. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse

opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før fagprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 fiske og fangst skal avsluttes med en fagprøve. Alle skal opp til fagprøven, som skal gjennomføres innenfor en tidsramme på én-to virkedager.

Fagprøven skal gjennomføres i tråd med gjeldende krav og regelverk fra Sjøfartsdirektoratet for alle med læretid på båter over 500 bruttotonn.